

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnalle
stv@eduskunta.fi

Viite: Sosiaali- ja terveystoimikunta keskiviikko 27.11.2024 klo 09.30 / HE 173/2024 vp / Lausuntopyyntö

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta, HE 173/2024 vp

Posti Group Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholilakia siten, että mahdollistettaisiin alkoholiyhtiö Alko Oy:lle sekä toimijoille, joilla on alkoholijuomien vähittäismyyntilupa, alkoholijuomien verkkokauppa sekä muut jakeluun ja noutoon perustuvat vähittäismyyntikonseptit, kuten alkoholijuomien toimitus kotimaan vähittäismyyntistä asiakkaalle.

Posti tarkastelee asiaa verkkokaupan edistämisen ja toimituslupajärjestelmän näkökulmasta, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Posti näkee, että hallituksen esitys on kannatettava ja edistää alkoholipolitiikan uudistamista vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan. Uskomme, että suomalaisilla toimijoilla on halu ja kyky toteuttaa alkoholijuomien kotiinkuljetus vastuullisesti sekä kansanterveyden että elinkeinopolitiikan näkökulmasta. Pidämme tärkeänä myös sitä, että viranomaisilla on riittävät resurssit uusien lakimuutosten toteuttamiseksi sujuvasti ja yritysten hallinnollista taakkaa sujuvoittaen.

Tällä hetkellä kotimainen verkkokauppa (kasvu 7 %/v.) on jäämässä kilpailukyvyssä jälkeen nopeasti kasvavaa ulkomaista verkkokauppaa (kasvu 33 %/v.)⁽¹⁾ Postin näkemyksen mukaan alkoholin verkkokaupan mahdollistaminen lainsäädännöllä edistää kotimaisen kaupan ajanmukaisuutta ja kilpailukykyä. Nykyistä laajempi verkko-ostaminen mahdollistaa myös sen, että kuluttajien saatavilla on laajempi tuotevalikoima. Laajentamalla hallituksen esityksen toimialaa myös ainoastaan verkossa toimiviin yrityksiin voitaisiin vauhdittaa suomalaisen verkkokaupan kehitystä ja erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä.

Hallituksen esitys kannatettavuudestaan huolimatta asettaa kotimaasta ja ulkomailta tehdyt alkoholiostot erilaiseen asemaan. Toivomme, että hallitusohjelman mukaisesti vallitseva epäselvä laintulkinta selkeytetään pikaisesti yksiselitteiseksi siten, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä.

Pykäläkohtaiset huomiot:

17 a § Alkoholijuomien toimituslupa ja sen myöntämisen edellytykset

Posti ymmärtää alkoholijuomien toimitukseen liittyvän erityissääntelyn tarpeen ja kannatamme yksiselitteisesti kuljetuksia toimittavan henkilöstön osaamisesta huolehtimista.

Haluamme kiinnittää valiokunnan huomion siihen, että toimituspassijärjestelmän kuvaus on yksityiskohtainen ja järjestelmästä näyttää tulevan kuljetusyritysten näkökulmasta hallinnollisesti raskas, mikä voi vaikuttaa yritysten halukkuuteen hakeutua toimitusluvan piiriin.

35 § Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikka

Pidämme hyvänä, että hallituksen esityksessä on täsmennetty, että vähittäismyyntiluvassa voidaan määritellä noutopisteitä, joiden sisätiloista alkoholijuomia voidaan luovuttaa toimitukseen. Tuotteen luovutus tulee olla yksiselitteisesti sallittua esimerkiksi vähittäismyyntiluvanhaltijan varastolta ja toisesta luvanhaltijan vähittäismyyntipaikasta kuin mistä tilaus on tehty. Tämä loisi esimerkiksi pienpanimoille mahdollisuuden perustaa suoraan kuluttajille suunnattuja verkkokauppapaikkoja.

35 a § Alkoholijuomien toimitus

Hallituksen esityksen mukaan alkoholijuoman toimittaja saa luovuttaa ostajalle tai muulle vastaanottajalle vain sellaisia alkoholijuomia, joita toimitukseen luovuttaneella vähittäismyyntiluvanhaltijalla tai alkoholiyhtiöllä on vähittäismyyntiluvan tai lain nojalla oikeus myydä. Posti toteaa, että logistiikkayhtiöllä ei ole mahdollisuutta arvioida tai valvoa onko kullakin vähittäismyyntiluvanhaltijalla tarvittavat luvat yksittäisten kuljetusten sisältämien tuotteiden myyntiin. Vastuun toimitettavien alkoholijuomien luvanvaraisuudesta tuleekin olla yksiselitteisesti juomat toimitukseen luovuttaneella taholla.

Kannatamme, ettei alkoholijuomia ei saa luovuttaa, mikäli vastaanottaja kieltäytyy todistamasta ikäänsä. Katsomme, että henkilötietojen säilytysaika olisi tietosuojasyistä lyhennettävä ehdotetusta kahdesta vuodesta. Tietosuojasääntelyn mukaisesti henkilötietojen säilytysaika olisi pidettävä mahdollisimman lyhyenä, eikä henkilötietoja tule säilöä varmuuden vuoksi.

Posti kannattaa henkilöllisyyden vahvaa tunnistamista myynnin yhteydessä. Mikäli alkoholin ostaminen sallittaisiin puhelimitse ilman vahvaa tunnistamista, jää suurempi taakka ikärajan tarkastamisesta kuljetusten toimittajille. Yritysten yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi toimituksia hoitaville kuljetusyrityksille ei tule luoda suurempaa hallinnollista taakkaa henkilöllisyyden tarkastamisesta ja tietojen säilyttämisestä kuin vähittäismyyntiä tai anniskelua harjoittaville yrityksille.

Kuljetettavan alkoholin ostajan ikäraja tulisi olla selvästi näkyvissä lähetyksen päältä. Jokaisen lähetyksen kohdalla tulisi olla hyvin selkeää, noudatetaanko sen osalta 18 vai 20 vuoden ikärajaa. Koska väkeviä voi Suomessa myydä vain alkoholiyhtiö, tulisi niiden toimitukseen suunniteltavien mahdollisten rajoitusten ilmetä jo esitystekstistä.

37 § Vähittäismyynti-, toimitus- ja anniskelukiellot

Hallituksen esityksen mukaan alkoholijuomaa ei saa toimittaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikköön, varhaiskasvatuksen järjestämispaikkaan, esi- tai perusopetuksen järjestämispaikkaan eikä pääosin lasten tai nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan

järjestämispaikkaan. Alkoholijuomaa ei myöskään saa toimittaa 85 §:ssä tarkoitettuun paikkaan, jossa ei saa nauttia alkoholia, eikä tilaan tai paikkaan, joka on hyväksytty an-niskelualueeksi.

Pyydämme huomioimaan, että kuljetuksen toimittajan voi olla haastavaa arvioida yksit-täisten kohteiden osoitteiden perusteella, käytetäänkö paikkaa pääosin lasten tai nuor-ten kokoontumispaikkana, esimerkiksi tilanteessa, jossa tilaajana on harrastusseura, jossa toimii sekä aikuisia että lapsia. Termi ”nuori” on laaja ja monitulkintainen, ja sillä viitataan myös lainsäädännössä eri asiayhteyksissä eri ikäryhmiin. Toivomme, että toimi-tuskieltojen kohteet ovat yksiselitteisen selkeät sekä toimitusluvan haltijan että yksittäis-ten kuljetusten toimittajien oikeusturvan turvaamiseksi.

42 a § Toimitusaika

Pidämme hyvänä, että tilanteissa, joissa alkoholijuomaa ei voida luovuttaa tilaajalle laissa määriteltynä aikoina, on alkoholijuomien toimittajalla mahdollisuus toimittaa ti-laus asiakkaalle myöhemmin. Erityisesti haja-asutusalueilla kuljetusten välimatkat voivat olla pitkiä, ja pakollinen palautus myyntipaikkaan olisi kuljetusreittien suunnittelun nä-kökulmasta haastavaa. Alkoholin nouto miehitetyistä noutopisteistä toimii jo nykyisen sääntelyn puitteissa ja tätä ei tule vaikeuttaa.

Pyydämme huomioimaan, että Alkon yksittäisten myymälöiden aukioloajoista huoli-matta alkoholijuomien toimitus tulee olla sallittua lain alkoholiyhtiölle sallimissa aikara-joissa.

62 § Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Toivomme, että ”vapaaehtoisten” käyttöä koeostojen yhteydessä tarkennetaan. Yritys-ten oikeusturvan näkökulmasta on tärkeää, että koeostot toteutetaan objektiivisesti ja yhdenmukaisesti. On tärkeää, että koeostoja suorittavat ovat tehtävään koulutettuja ja koeostot suoritetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella tavalla.

Kunnioittavasti,

Posti Group Oyj

Anna Storm
vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja

Mikko Majakero
strategia- ja kehitysjohtaja